

Barneføtter under lupen på vårens internasjonale GDS-messe

Måling av barneføtter i forskningsøyemed har foregått i Mellom Europa siden 1958. I 40 år har også WMS-standarden vært i bruk. WMS-standarden krever at skolesten er utformet slik at fotens og skoens bevegelse er i harmoni. Det innebærer blant annet at forfotens bevegelsespunkter (bøyningspunkter) og skolestens utformning ikke på noen måte hindrer fotens bevegelse.

Skolestens midtpunkt i lengderetning skal være slik formet at skolesten hjelper foten til å bevege seg rett fram. Dermed må bindsålen og yttersålen også være avstemt i forhold til dette. Det skal med andre ord være overensstemmelse mellom forfotens bøyningspunkter, skolestens utforming i ballområdet og bindsålens og yttersålens elastisitet.

WMS-standarden legger klare føringer med hensyn til skolestens bredde- og høydevolum både ved ballområdet og ved stortå og lilletå.

Føttenes ballomfang (bredde og høyde) varierer fra person til person. WMS-standarden har definert tre konkrete ballomfangsmål:

W = weit = bred
M = mittel = middels
S = schmal = smal

WMS-standarden forutsetter at skolestfabrikkene holder seg til disse kriteriene selv om skomoten varierer.

WMS-standarden forutsetter at skoselgerne i butikkene anvender fotmål som er basert på WMS-prinsippene. Man må fastslå fotens lengde og bredde før man tar stilling til skomodell.

Under den 101. GDS-messen ble det arrangert en rundebordskonferanse med skolestfabrikanten FAGUS, representert ved Ernst Greten, Prof. Dr. Frank Mayer fra Universitetet Freiburg/Potsdam, Alf Netek fra skofabrikant RICHTER og Ralph Rieker fra skofabrikant RICOSTA. Det var stor oppslutning fra publikum og tydelig at temaet barneføtter og barnesko engasjerer.

Skolestfabrikanten Ernst Greten redegjorde for hvordan barneskolester utvikles og fastslo at det eneste tilgjengelige standardsystemet for barnesko er WMS.

Prof. Dr. Frank Mayer forklarte prinsippene knyttet til geometrisk måling av barneføtter. Mayer understreket viktigheten av at man måler fotens lengde og bredde og ved valg av sko forsikrer seg om at skoens indre volum passer foten. Ved å anvende WMS-måleverktøyet i butikkene får man klar indikasjon på fotens bredde (om den er smal, middels eller bred). Ut fra resultatene av denne målingen kan man velge sko med riktig vidde. Ifølge professoren forutsetter det at skoforretningene tenker skobredder ved innkjøp av skomodeller.

Skofabrikantene Netek og Rieker ga begge uttrykk for felles kamp for WMS-standarden siden den gir grunnlaget for å kunne produsere sko som passer ulike føtter. Netek og Rieker poengterte viktigheten av kunnskapsoverføring og dialog mellom fagfolkene på skofabrikkene og butikkselgerne. De kom også med en spesiell oppfordring til foreldre om å ta til seg de råd som butikkselgerne gir og ikke minst følge opp om barna har store nok sko.

Ved to av de senere seminarene om barneføtter og barnesko (Salzburg 2003 og 2004) ble nettopp fabrikantene sterkt kritisert for mangelfullt viddeutvalg i skomodeller produsert etter WMS-prinsippet. Denne kritikken har tydeligvis hjulpet. Alle som selger barnesko er helt på det rene med at barnet selv vil være med på å bestemme. Det innebærer at utvalget må være riktig også innenfor hvert viddesegment.

Under GDS-messen startet skofabrikanten RICOSTA en målekampanje med ambisjon om å måle 5 000 barneføtter. Resultatet av disse målingene skal danne grunnlaget for videre utvikling av enda bedre skoprinsipper.

Parallelt med GDS har WMS-organisasjonen, som teller 10 europeiske barneskoprodusenter, satt i gang en kampanje der målet er å utdanne 200 butikkselgere og få dem til å bruke WMS-verktøyet profesjonelt.

Kriteriene for deltagelse i denne kampanjen er at skobutikkene:

- Fører et bredt barneskoutvalg basert på WMS, der alle tre skolestbredder er representert.
- Anvender WMS-butikkfotmål som fastslår barneføttenes lengde og bredde.

Oslo, april 2006
Karl Jacob Solheim

10 Fragen zum Thema

Kinder- schuhe

nach

10 spørsmål om barnesko

- 1) Hva er hensikten med WMS?

Formålet med WMS-sko for barn er at føttene deres skal vokse på en sunn og riktig måte og ikke skades.

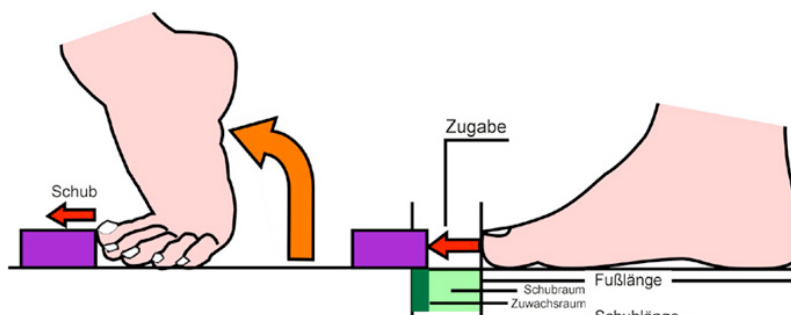
- 2) Er det spesielle ting man må ta hensyn til når det gjelder barneføtter?

- Bare 2% av alle fotskader er medfødt.
- Dårlig tilpassede sko (oftest for korte) er hovedårsaken til at føtter skades.
- Barns føtter er myke og kan lett gro galt og bli skadet, barn føler ingen smerte ved for små sko. Barn kan ikke svare på om skoen passer eller ikke.
- De voksne får ikke riktig svar fra barnet når de presser tommelen på skotuppen. Når barnet kjenner presset på tærne vil det helt naturlig trekke tærne tilbake. På den måten kan man få inntrykk av at det er god plass foran tærne. Når tommelen fjernes, vil tærne fylle ut dette tomrommet igjen.

3) Hvilke behov skal en barnesko oppfylle?

- a) Det skal være nok plass i skoen til at foten kan vokse: Barneføtter vokser raskt, særlig i de første tre leveårene.
- b) Det skal være nok plass i skoen til at foten kan utvide seg: Enten man går, springer eller hopper – alle føtter vil utvide seg i sko. Dersom føttene, særlig tærne, ikke har nok rom fremover i skoen, vil de trekke seg tilbake. Ved at dette skjer, kanskje over noen måneder, vil først føttene og senere knærne bli skadet, i tillegg til hofter og hele skjelettet, særlig gjelder det leddene.

- c) Føtter har ulik bredde og høyde: Like lange barneføtter kan ha forskjellig bredde eller høyde. I stedet for bredde og høyde kan vi kalle det fotens omfang, dvs. målt rundt fotballen (E-F).
- d) Stortåens høyde: Det første som treffer læret på skotuppen er tåneglen. WMS har et punkt D (enden av stortåen) hvor WMS krever en minstehøyde.
- e) Indre- og ytre tåballposisjon: Foten er formet slik at det går en linje fra fotballen frem til tærne og fra fotballen bakover til hælen. For å bestemme fotens proporsjoner må det derfor være en fast linje C (E-F) på tvers av fotballen samt en linje bakover til hælen (C-A) og fremover til skotuppen (C-B).
- f) Vinkelen på stortå og lilletå: Barneføttens følsomme tær må heller ikke utsettes for press fra siden. WMS krever at det skal være plass nok for stortå (CEG) og lilletå (CFH).

- A-B = Skoens innvendige lengde
- A-D = Fotens lengde i skoen
- D-B = Ekstra plass i skotuppen
- E-F = Fotballen
- C = Kryssningspunkt for fotens lengde og bredde
- CEG = Stortåvinkel
- CFH = Lilletåvinkel

- 5) Hvorfor er ballomfanget så viktig?
- Hvis skoen er vid og foten er smal, vil foten gli inn i ”utvidelsesrommet”. For vide sko er like skadelige som for små sko. Sko skal være lenger enn føttene men må ha riktig vidde slik at foten sitter godt i hælen og den fremre del av foten har god plass fremover i skoen.
  - I for små sko utsettes foten for trykk fra siden og snøringen vil sprike (ved f.eks. borrelås kan blodtilførselen hemmes).
  - Vidden kan varieres såfremt man er sikker på at skoens innerlengde er ”fotens lengde pluss utvidelsesrom” (WMS-sko). Hvis skoen har riktig lengde og sitter godt over vristen, er også vidden/ballomfanget riktig. Vidden måles rundt foten og er bredden pluss høyden på foten. En selger vil derfor anbefale M (mittel) for flate og brede føtter selv om målingen har indikert bredde W (weit). Hvis foten er særlig høy over vristen, vil selgeren anbefale W (weit) selv om målingen har vist M (mittel). Velger vi sko med riktig ballomfang (vidde) og riktig lengde i forhold til fotens lengde, er vi sikret at skoen sitter godt over vristen.

WMS-sko har følgende ballomfang:

Weit – Mittel - Schmal

- 6) Hvordan kan man måle med WMS-fotmålet?
- WMS fotmålet viser lengde og omfang. Vi måler den lengste foten, hvor bredden er i forhold til omfanget. Barnet må ha på seg strømper/sokker og stå oppreist under målingen.
  - Hvordan finne frem til den WMS-skoen som passer barnet best?

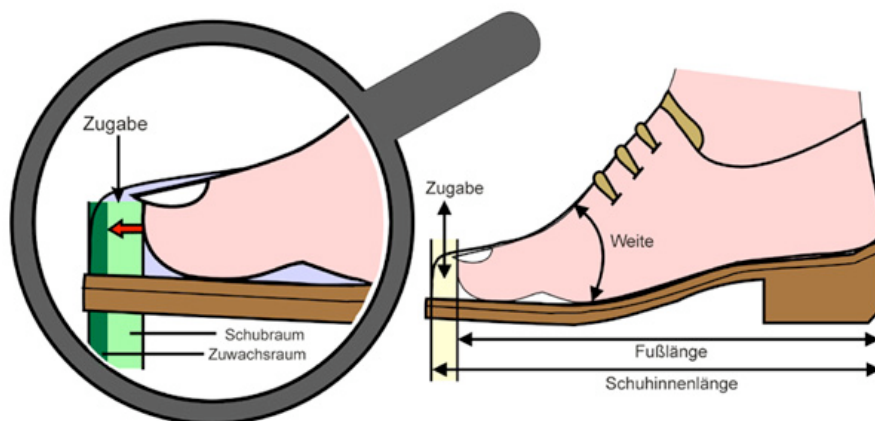
Spesialkunnskap om føtter og sko er en betingelse. Selgere som behersker barneføtter og WMS-fotmål og -sko, får tildelt et diplom som bevitner at de er kvalifisert til å velge riktige sko selv om de må velge en standardsko for barn som ikke har standard føtter.

    - En utdannet WMS-selger vil påse at skoene er lange nok.
    - Selgeren vil kontrollere at skoen passer rundt vristen, dvs. måle ballomfanget på foten.
    - Selgeren vil bestrebe seg på å finne riktige sko til alle typer føtter.
- 7) Hvorfor bruke WMS-sko?

Barnet kan ikke selv bedømme om skoen passer og uten å måle barnets føtter er det vanskelig å finne riktige sko. Problemet løses ikke ved å trykke på skotuppen

med tommelfingeren. Med WMS-gulvfootmål kan man måle føttene og med måleresultatet finne frem til en standardsko som stemmer med måleresultatet.

Utformingen av WMS-sko garanterer tilstrekkelig rom i skotuppen og på sidene samt tilstrekkelig høyde og korrekt stilling for fotballen.

WMS sikrer at skoen har en lest som passer foten. Men føtter i bevegelse, særlig barns føtter, utvider seg fremover i skoen. Skoene må derfor ha rom for utvidelse foran tærne og for å oppnå dette må de sitte godt over vristen. Samtidig som vi ønsker at de ulike skomodellene skal standardiseres, vil vi ha variasjon fordi ingen føtter er like. Med WMS-prinsippet må vi ha noen mål som er like, samtidig som vi også gjerne vil ha forskjellige skomodeller og forskjellige lukkemekanismer. Med WMS får vi både standardisering og variasjon.

For å finne frem til standardmål på sko er i årenes løp hundretusenvis av føtter blitt målt og skoene kontrollert av medisinske forskere.

Materialkvalitet og produksjonsprosess er også viktig.

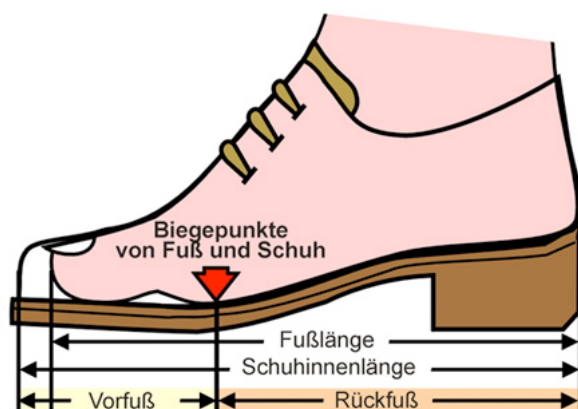
- 8) Hva med barnesko som ikke er i henhold til WMS?

Det er mange gode barnesko på markedet som ikke er WMS-sko. Imidlertid registrerer vi at mange skofabrikata avviker vesentlig når vi foretar innvendig kontrollmål av skoen. Avvikene kan være betydelige og derfor må man alltid måle innerlengden på skoen.

- 9) Der er faglig krevende å selge barnesko!

WMS-service gjør det mulig å finne frem til riktige sko for barn. Men WMS-skoene er ikke standardisert, barns føtter er ulike. Det betyr at det viktig med lang erfaring og spesialkunnskap mht. føtter og sko. Det er tidkrevende å finne frem til den skoen som passer best.

Skoene til WMS-barn passer ikke ”automatisk” til de ulike føttene og det er derfor behov for salgspersonalets assistanse og WMS-kunnskap.

WMS-service

- i) WMS-fotmål
- ii) WMS-kunnskap
- iii) WMS-sko i tre forskjellige bredder

10) Hvordan kan foreldre bidra?

- a) Påse at strømper/sokker sitter godt. Hælene skal være i kontakt med bakkanten på fotmålet og tærne med den flyttbare stangen foran.

- b) Se alltid etter WMS-symbolet i skoene og/eller på skoeskene. Det kan ikke garanteres at barnesko som ikke er iht. WMS-prinsippet har riktig lengde og bredde.
- c) Skoene skal aldri være kortere – heller ikke WMS-sko – enn hva målingen viser. I tillegg må man legge inn noe vokseplass, men dog ikke så mye at skoen kipper.

- d) Det kan være ulike grunner til å velge sko som er lenger enn det WMS-målingen krever. La barnet gå litt rundt med skoene og påse at det ikke snubler når det går.